

та позааудиторний час формуються з урахуванням цього чинника.

Інноваційне спрямування запропонованого міжпредметного тренінгу полягає у комплексному підході до розгляду питань двох курсів з різних позицій окремих учасників фінансового ринку, що дозволяє студентам набути необхідних практичних навичок, пов'язаних з спеціалізованим об'єктом професійної діяльності на фінансовому ринку. Наприклад, щодо питання державного регулювання діяльності акціонерного товариства на фінансовому ринку.

Бескоровайна Н. О., старш. викл.,
Орлова Н. І., старш. викл.,
кафедра іноземних мов

АНАЛІЗ ТА РОБОТА НАД ПОМИЛКАМИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Використовуючи активні методи навчання на заняттях з іноземної мови, більшість викладачів замислюється над питанням: як реагувати на помилки, що допускають студенти беручи участь у дискусіях, роблячи презентації, обговорюючи проблемні ситуації тощо. Слід зазначити, що однозначного ставлення до даної проблеми немає ні серед зарубіжних, ні серед вітчизняних фахівців. У методиці викладання іноземних мов ще не напрацьований єдиний психолого-педагогічний підхід до помилок. Вважаємо за потрібне розділити думку, висловлену низкою дослідників, які вбачають, що такий підхід повинен ґрунтуватись на наступних засадах:

- помилка — це природне явище процесу навчання;
- виправляти треба помилки, а не студента;
- не можна виправляти помилку, що допускається в момент творчого процесу мовного спілкування;
- виправляти помилку необхідно тоді, коли вона викривлює/спотворює або робить незрозумілим зміст висловлювання;
- виправлення помилки повинно мати характер подання правильної форми та її повторення за викладачем.

Причому пояснення, якщо воно необхідне, повинно мати характер нагадування, а не роз'яснення, тобто не просте повідомлення граматичних правил. Іноді доцільно, подаючи правильну форму, додати кілька типових прикладів. По суті це і буде поясненням помилки. Такий підхід до помилок дозволяє викладачеві

добитися свободи у спілкуванні, оскільки він знімає у студентів напруження, пов'язане перш за все зі страхом зробити помилку.

Дуже важливо постійно оцінювати результати, успіхи тих, хто навчається, не забувати заохочувати їх. Оцінка повинна стати елементом мотивації студентів. Мотивація є, мабуть, найбільш визнаним фактором успішності навчання в цілому і вивчення іноземних мов зокрема. Отже не можна допускати, щоб виправлення помилок стало демотиваційним фактором і позначилось на успішності опанування студентами іноземної мови.

Із самого початку навчальної діяльності викладачеві слід допомогти студентам знайти правильні та об'єктивні критерії оцінки своїх результатів. Ті, хто навчається, безумовно повинні отримати уявлення про складну систему мови, про величезний обсяг знань необхідний для вільного володіння нею. Студентам необхідно розуміти, чому для оволодіння іноземною мовою треба стільки зусиль, і правильно орієнтуватись на кожному етапі навчання. Тоді ті, хто навчається, будуть більш об'єктивно і разом із тим оптимістично оцінювати свої навіть скромні успіхи. Вироблення адекватної самооцінки у студентів є важливим у процесі навчання іноземних мов, оскільки низька самооцінка часто призводить до скутості або, як часто кажуть, «закомплексованості», висока ж самооцінка у більшості випадків, навпаки, сприяє успішному оволодінню мовою. Знання результатів своїх зусиль відіграють значну роль у навчанні, але особливо важливим є правильне співвідношення між конкретним рівнем амбіцій студента та його фактичними досягненнями. Всі ці розмірковування стосуються психолого-педагогічного ставлення до помилок. Необхідно також зупинитись на специфіці виникнення помилок.

Головна мета — це відсутність комунікативних помилок, тобто таких, що порушують розуміння, а значить і спілкування. Це не означає, що не треба працювати над конкретністю мови, але в той же час потрібно пам'ятати, що іноді ми вимагаємо від студентів більш досконалих висловлювань ніж рідною мовою. Будь-яка допущена студентом помилка (фонетична, граматична, лексична) повинна усвідомлюватись ним з точки зору семантичних наслідків, тобто наскільки вона перешкоджає правильному розумінню мови. На наш погляд, є одне правильне ставлення до помилки — це визнання необхідності свідомого аналізу помилок. Для тих, хто вивчає мову, особливо у дорослих, свідомий аналіз помилок — це подолання помилок. Помилки у граматиці часто виявляються при перекладі текстів під час підсумкового та поточного контролю. Такі помилки пов'язані з відсутністю або недо-

статнім рівнем певних навичок. Певні труднощі виникають із-за невміння правильно працювати зі словником. Іноді студенти вважають, що якщо при перекладі дозволяють користуватись словником, то проблем не виникне, але вони виникають. Дехто часто дає не точний еквівалент слова, а його приблизне значення. Дехто виписує всі незнайомі слова і лише потім перекладає їх. Таким чином слова виступають ізольовано, не узгоджуючись з контекстом, що призводить до виникнення помилок у змісті. Дуже багато помилок пов'язано з неправильним визначенням частини мови, зі спробою знайти у словнику конкретну форму дієслова, а не його інфінітив. Тому варто більше уваги приділяти словотворчим елементам частин мови і особливо утворенню часів дієслова. Останні доцільно вивчати по групах (Indefinite, Continuous, Perfect), беручи до уваги активний та пасивний стан. Такий принцип дозволяє створити чіткіше уявлення про систему дієслова, сприяє запам'ятовуванню дієслівних форм.

Отже, виправлення помилок при навчанні іноземної мови, безумовно, повинно відбуватись, але й студенти і викладачі повинні усвідомлювати, що помилка — це невід'ємна частина процесу навчання. Аналіз та робота над помилками не повинні негативно впливати на мотивацію студентів до навчання. В процесі мовної практики, виконання творчих завдань виправлення помилок повинно мати вибірковий характер, і лише у випадках, коли ці помилки впливають на порушення комунікації.

*Буряченко А. Є., канд. екон. наук, доцент,
кафедра фінансів*

ПРОБЛЕМНІ ЛЕКЦІЇ НА БАЗІ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Однієї з основних цілей функціонування вищої школи є підготовка висококваліфікованих фахівців. Багато в чому це залежить не тільки від якості одержуваних знань, але й від методів навчання, що застосовуються. Незважаючи на їхнє різноманіття, лекції поки ще, безперечно, залишаються основними з них. Однак, найчастіше, при організації лекцій губиться сама ідея їхнього проведення: студенти замість того, щоб розуміти, вдумуватися, повинні швидко й акуратно записувати все почуте. Звичайно, це викликано прагненням дати більше знань, але на практиці робить зворотний ефект. Все це істотно знижує ефективність навчання.

У зв'язку із цим в останній час робляться спроби поєднання традиційних і новітніх методів навчання й організацій лекцій.